

ע"ב **בן שלקות אומר** – אינו נזכר עוד בשום מקום, וגם רבי עקיבא אומר להלן **בן שלקות** אינו מכיר, ואולי אין זה שמו אלא משום שאמר הלכה אחת בענין שלקות (אולי זו שבמעשרות פ"א מ"ה) – נתכנה **בן שלקות** (הר"ר מרגליות בספרו נצוצי אור ובספרו 'לחקר שמות וכינויים בתלמוד' עמוד יא, וע"ע ערוך לנר).

שתי שערות ... והאמורות בכל מקום – פרש"י: **בתינוק ובתינוקת**. וכן פי' הרע"ב. ולכאורה יש לומר גם דכולל תגלחת נזיר ומצורע (משנה אחרונה, וע"ש שהאריך) והשחתת הפאות והזקן (מהר"ץ חיות, ע"ש ובשו"ת נודע ביהודה ח"ב יו"ד סי' פ, ושו"ת חתם סופר או"ח סי' קנד). וכן דייק לשון הרמב"ם (פ"ב מהל' אישות הט"ו) שכתב: **האמורות בבן ובבת ובכל מקום** – עם ו' החיבור (כ"ה במהד' פרנקל, וצינו ב'שינויי נוסחאות' שעל הדף שם דכ"ה בכתבי יד ובדפוסים ישנים ובסמ"ג [וכן ראיתי בדפוס רומי שנת ר"מ], אמנם במגיד משנה לפנינו וברמב"ם דפוס הרגיל אין אות ו', אלא: **בבן ובת בכל מקום**. וע"ע ב'ליקוט שינויי נוסחאות' ששם בסוף הספר), מבואר דיש עוד מקומות חוץ מבן ובת. וכ"ה במאירי כאן בביאור המשנה להדיא: וכן שתי שערות האמורות בתינוק ובתינוקת, וכן האמורות בכל מקום, ולא תווי נזיר וכו'. עכ"ל. ועי' בשו"ת חתם סופר (או"ח סי' קנד) וערוך לנר ומי נדה בסוגיין.

לכוף ראשן לעיקרן... לקרוץ בציפורן... ניטלות בזוג... הלכה כדברי כולן להחמיר – להחמיר לשני הצדדים. השיעור הקטן ביותר – י"א שהוא **לקרוץ בציפורן** (רש"י, הברטנורא במשנתנו, משמעות הרא"ש, משמעות הר"ן ספ"ג דיבמות בשם הר"ף [ומה שמחק בחידושי אנשי שם שמסביב לר"ף (יבמות סו"פ ב"ש) ברש"י, וגרס בו כמו שיטת הרמב"ם – יחידאה הוא נגד כל המפרשים דכתבו שרש"י פליג בזה על הרמב"ם, ואין שומעין להגהה חדשה וגדולה כולי האי (פתחי נדה)], וי"א שהוא **ניטלות בזוג** (רמב"ם הל' אישות פ"ב הט"ז, הל' פרה אדומה פ"א ה"ד, הל' טומאת צרעת פ"ב ה"א ופ"ח הל' ה-ו שם, משמעות הברטנורא פ"ד דנגעים מ"ד, הכרעת התוס' יו"ט במשנתנו). והשיעור הגדול ביותר – י"א שהוא **לכוף ראשן לעיקרן** (רמב"ם שם ושם, תוס' יו"ט במשנתנו, משמעות הר"ן ספ"ג דיבמות בשם הר"ף), וי"א שהוא **ניטלות בזוג** (רש"י לפי גירסא אחת, אך הרש"ל כתב דלא גרסינן לה, שכל המחברים כתבו שהשיעור הגדול הוא **לכוף ראשן לעיקרן**, ורש"י רק כותב דשיעור **ניטלות בזוג** הוא גדול יותר משיעור **לקרוץ בציפורן** [לשיטתו], וכ"מ בברטנורא במשנתנו). ויש מי שאומר שלכו"ע יש שיעור אחד שהוא **לכוף ראשן לעיקרן**, ובו עצמו נחלקו בשני שיעורים **לקרוץ בציפורן** ו'**ניטלות בזוג**' ובשני שיעורים אלו אזלינן לחומרא (מעדני יו"ט, ומר ניהו המחבר תוס' יו"ט וחזר בו מפירושו הנ"ל שם, אבל המשנה למלך על הרמב"ם שם ושם האריך לחלוק על דבריו וכתב 'לא שרירין ולא קיימין' ופירש כפשט המחלוקת דלעיל, וכמש"כ התוס' יו"ט דידיה. ועי' טוש"ע (אהע"ז סי' קנה סעי' יח) וב"ח וט"ז ושאר נו"כ שם, ובאחרונים שצינו בספר המפתח שבסוף הרמב"ם מהד' פרנקל שם ושם), ואכמ"ל.

דף נג

ידיה בעיניה כל בין השמשות' – אולי נלקח המושג מדלעיל (יג ע"א, מג ע"א) 'נותן אצבע בין עיניו, ע"ש ודו"ק (יד אליהו).

צורי סייני בפרק שש / מאלפני חיים להתאוושש / המלבישני בגדי שש / לבל אתבושש